

Kỹ thuật trồng và chăm sóc cây chuối

1. Giống:

- Dạng chồi: chọn con chuối mập, khỏe, không sâu bệnh cao 0,8 - 1m, cắt sạch rễ và 2/3 lá. - Dạng củ: nguyên củ hay chẻ ra thành nhiều mảnh (mỗi mảnh có 2-3 mầm ngủ). Các con chuối này trước khi trồng nên xử lý thuốc diệt khuẩn Benlat C hay Bordeaux 2%.

2. Kỹ thuật trồng:

- Chuẩn bị đất: nơi có mực nước ngầm cao, cần phải lên líp trước khi trồng sao cho mặt líp cách mực nước cao nhất từ 0,6-1m.

Chiều rộng líp trung bình 5-6m, được trồng 2 hoặc 3 hàng, kích thước hố trồng 40 x 40 x 40 cm, trộn lớp đất mặt với 3-5kg phân hữu cơ + 50gr P₂O₅ và thêm 10gr Furadan 3H cho vào hố.

- Thời vụ: chuối được trồng quanh năm, riêng đối với Chuối Cau thì thời điểm trồng vào mùa gió tháng 5-6 dương lịch để làm gãy cổ buồng. Tốt nhất nên trồng vào đầu mùa mưa, cây sinh trưởng tốt cho tỉ lệ sống cao.

- Khoảng cách trồng: thay đổi tùy theo giống và kỹ thuật để chồi. Đối với chuối xiêm 3x3m, chuối già 2x2,5m, chuối cau 2x2m, trồng theo hình chữ nhật hay nanh sấu.

- Cách trồng: đặt mặt bầu đất (chuối con cấy mô) hay điểm tiếp giáp củ với thân giả (dạng chồi và củ) thấp hơn mặt líp từ 10-15 cm nhưng đừng để nước đọng lại trong hố.

- Chăm sóc: trồng cây chắn gió quanh vườn, hạn chế rách lá làm giảm năng suất.

- Tưới nước: ở giai đoạn cây con tưới 2 ngày/lần, cây trưởng thành 2 lần/tuần. Vào mùa mưa (tháng 5-11 dl) thoát nước tốt cho vườn chuối, tháng 8-10 dl mưa nhiều dễ gây ngập úng.

- Bón phân: 150-200gr N; 50gr P₂ và 200-250 gr K₂O/cây/vụ:

+ Bón lót: toàn bộ P₂ cho vào hố trước khi trồng, ở những vụ kế thì bón sau khi thu hoạch hay đầu mùa mưa.

+ Bón thúc: Lần 1: sau khi trồng (SKT) 1,5 tháng bón 30% lượng N và 30% lượng K₂O. Lần 2: khoảng 4,5 tháng SKT bón 30% lượng N và 30% lượng K₂O.

Ở giai đoạn cây con, có thể chia lượng phân ra làm nhiều lần tưới cho cây. Khi cây trưởng thành ta có thể bón phân theo hốc hay xới nhẹ quanh gốc theo tán cây cho phân vào lấp đất lại.

- Tia chồi và đẻ chồi:

Tia chồi phải thường xuyên khoảng 1 tháng/lần, dùng dao cắt ngang thân sát mặt đất và hủy đỉnh sinh trưởng. Nên tia vào lúc trời nắng ráo, tránh để đọng nước xung quanh làm chồi con bị thối lây sang cây mẹ. Việc đẻ chồi thực hiện sau khi

trồng 5 tháng, chừa cây con mập, khoẻ mọc cách xa cây mẹ trên 20cm, sao cho mỗi bụi có 3 cây cách nhau khoảng 4 tháng.

- Bê bấp-che và chống quày: sau khi xuất hiện 1-2 nải trung tính, tiến hành bê bấp vào buổi trưa để hạn chế sự mất nhựa. Dùng túi polyetylen có đục lỗ để bao quày để giữ cho màu sắc vỏ trái được đẹp hơn, hạn chế bù lạch chích hút trái non và sẽ làm tăng năng suất quày thêm 1kg.

Nên dùng cây chống quày tránh đổ ngã.

Trong giai đoạn này có thể phun Decis và Mancozeb 0,1% để phòng ngừa một số dịch hại.

3. Sâu bệnh hại chính:

- Sùng đục củ: ấu trùng có màu trắng, đục thành những đường bên trong củ, chất bài tiết có màu vàng nâu, mịn, làm thối củ, cây tăng trưởng kém, buồng nhỏ, trái lép không phát triển được.

Phòng trị: vệ sinh vườn chuối thường xuyên, sử dụng Furadan hay Basudin rải trên cổ gốc chuối hoặc dùng bả mồi là những khúc thân chuối bỏ đôi úp quanh gốc để bắt thành trùng.

- Sâu cuốn lá: Sâu non màu trắng đầy phấn. Cắn lá chuối cuộn lại làm nhộng bên trong. Gây hại tập trung vào đầu và cuối mùa mưa, phổ biến nhất trên các vườn chuối xiêm.

Biện pháp thông thường là ngắt bỏ các lá bị cuốn và giết sâu.

- Bù lạch: thành trùng rất nhỏ, có màu nâu hay đen thường tập trung ở các lá bắc để chích hút các trái non, làm trái có những chấm màu nâu đen (ghẻ) làm mất vẻ đẹp, rất khó xuất khẩu.

Phòng trị: phun thuốc Decis hoặc Sherpa 25 EC ở giai đoạn mới trổ và trái còn nhỏ.

- Tuyến trùng: xâm nhiễm vào rễ làm vỡ vách tế bào, ngăn cản rễ hút dinh dưỡng. Cây sinh trưởng kém, quày nhỏ, trái lép rễ có các vết u, thối đen.

Phòng trị: loại cây bệnh ra khỏi vườn, rải Basudin hay Furadan 20-30 kg/ha. Phải khử đất và xử lý con giống trước khi trồng.

- Bệnh đốm lá: Sigatoka vàng và Sigatoka đen gây hại trên lá tạo ra những hình bầu dục có màu nâu với viền vàng rất rõ. Đối với Sigatoka đen những đốm bệnh có màu sậm hơn và xuất hiện ở mặt dưới của lá. Bệnh phát triển mạnh vào những tháng mùa mưa, ảnh hưởng tới năng suất cây.

Phòng trị: vệ sinh vườn, cắt bỏ những lá bệnh đem đốt, thoát nước tốt. Phun Bordeaux 2% hay Benomyl,... từ 2-4 tuần/lần trong mùa mưa.

- Bệnh héo rũ Panama: các lá bị vàng từ bìa lá vào gân chính và từ các lá dưới lên các lá trên. Khi cắt ngang thân giả thấy các mạch dẫn truyền có màu nâu đỏ. Quày và trái nhỏ phát triển không bình thường (lép), chín sớm. Gây hại nặng trên các vườn chuối Xiêm ở độ 2-3 năm tuổi trở lên.

Phòng bệnh: tiêu hủy cây bệnh, khử đất đối với vôi hoặc Bordeaux, chọn cây con không bị bệnh và phải xử lý trước khi trồng. Thay chuỗi Xiêm bằng chuỗi Già cui hay chuỗi Cau.

- Bệnh chùn đọt: cây có nhiều lá mọc chụm lại ở ngọn thân già, lá nhỏ, bìa vàng hay cuộn cong đi, cuống lá rất ngắn. Trên phiến lá có các sọc xanh lợt chạy song song với các gân phụ.

Bệnh lây lan trực tiếp qua con giống và trung gian truyền bệnh như rầy mềm *Pentalonia nigronervosa* coq, sống ở các bẹ lá chuối, tuyến trùng trong đất nhằm truyền vi rút từ cây này sang cây khác.

Phòng bệnh: loại bỏ cây bệnh khỏi vườn, chọn ra con chuối sạch bệnh để trồng, phun thuốc diệt côn trùng, thường xuyên quan sát vườn chuối để phát hiện bệnh kịp thời.

4. Thu hoạch và bảo quản:

Từ trồng đến chuối trở khoảng 6-10 tháng và từ trở đến thu hoạch khoảng 60-90 ngày tùy theo giống. Thường độ chín của quả được xác định qua màu sắc vỏ, độ no đầy và góc cạnh của trái.

Lúc thu quày tránh làm cho trái bị trầy xước, sau đó tách ra từng nải nhúng vào dung dịch Tecto 0,2% để ráo, đặt vào thùng giấy và vận chuyển đến nơi tiêu thụ.